

Riigikogu keskkonnakomisjoni istungi protokoll nr 23

Tallinn, Toompea

Teisipäev, 05. november 2019

Algus 14.00, lõpp 16.00

Juhataja: Erki Savisaar (esimees)

Protokollija: Kristel Soodla (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Yoko Alender, Peeter Ernits, Heiki Kranich, Igor Kravtšenko, Üllar Saaremäe, Mart Võrklaev

Komisjoni ametnikud: Elle Kaur (nõunik-sekretariaadijuhataja), Vivi Older (nõunik)

Puudus: Jevgeni Ossinovski

Kutsutud: Eesti Ringmajandusettevõtete Liidu juhatuse liige Argo Luude, Tallinna Ettevõtlusameti Jäätmehoolduse osakonna juhataja Tõnu Tuppits (1. päevakorrapunkti juures); Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist Görel Graudig ja nõunik Rene Rajasalu, Keskkonnaameti keskkonnaosakonna jäätmebüroo juhataja Reet Siilaberg ja keskkonnaosakonna vee peaspetsialist Kai Ginter, Keskkonnainspektsiooni keskkonnaosakonna juhataja Allar Leppind (1. ja 2. päevakorrapunkti juures); Petromaks Holding OÜ esindajad Elena Akimova ja Dmitri Bašev, Keskkonnaministeeriumi merekeskkonna osakonna peaspetsialist Kaspar Anderson (2. päevakorrapunkti juures)

Osales: Riigikogu liige Kert Kingo

Päevakord:

1. Ehitus- ja lammutusjätmete käitlemise arutelu
2. Arutelu Karjamaa asumi arendamisest
3. Info ja muud küsimused
- 3.1. Kollektiivse pöördumise „Lageraied ajalukku“ arutelu

1. Ehitus- ja lammutusjätmete käitlemise arutelu

Erki Savisaar selgitas, et omavalitsustel ja ettevõtjatel on mure seoses ehitus- ja lammutusjätmetega. Nimelt on tegutsemas ka sellised ettevõtted, kes veavad ehitus- ja lammutusjätmed kokku, kuid jätavad need hiljem käitlemata.

Rene Rajasalu selgitas, et ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutus on 70% ulatuses, st 30% ehitus- ja lammutusjätmetest ei jõua sinna, kuhu need peaks minema. See tähendab, et jätmed ei lähe taaskasutuseks. Seda valdkonda reguleerib jäätmeseadus ja selle alamaktid. Kellel tekivad ehitus- ja lammutusjätmed, need peavad neid käitlema ja võtma ringlusse. Tõsi on see, et on avastatud illegaalset tegevust, mis turgu solgib, kuid seejuures on oluline märkida, et jutt käib vaid kolmest või neljast ettevõttest. Ta lisas, et ehitus- ja lammutusjätmeid ei ole õnnestunud piisavalt hästi ringlusse või taaskasutusse võtta, sest juba materjali tekke kohal tuleks liigiti koguda, aga seda tavaliselt ei tehta. Kui jäätmekäitlejani

jõuab tekkekohast selline jääde, mida ei saa ringlusse võtta, näiteks on seal segamini puit, metall, kipsplaadid jne, siis nende materjalide väljavõtmine on väga tülikas ja peaaegu et võimatu. Seetõttu ongi olukord, kus materjali purustatakse, aga saadud purustusjääk ei sobi taaskasutusse. Need objektid, kus juba lammutuskohas toimub liigiti sortimine, need jäätmed liiguvad taaskasutusse. **Rene Rajasalu** sõnul püüab Keskkonnaministeerium ettevalmistatava jäätmeseaduse eelnõu raames, millega võetakse üle jäätmete raamdirektiiv, olukorda paremini reguleerida. Eesmärk on see, et tekkekohas toimuks liigiti kogumine. Ta märkis, et Keskkonnaministeerium on jätkuvalt seda meelt, et jäätmeseaduses peab olema sätestatud tagatis vaheladustamisel.

Erki Savisaar küsis, kas mitte keegi ei tegele ehitus- ja lammutusjäätmete sorteerimisega. **Rene Rajasalu** vastas, et ikka tegeleb, aga probleemiks on kasutegur. Kui seda hakata hiljem sortima, siis sealt ei saa piisavalt puhast materjali. Taaskasutatav jäätmematerjal peaks asendama looduslikku materjali, aga kui see on täis erinevaid võõrseid, siis seda ei saa 100% puhtaks.

Tõnu Tuppits selgitas, et Tallinnas saavad kõik projektid ja planeeringud jäätmete liigiti kogumise nõuded. Terves linnas on ehitustegevus püsivalt 3-4 inimese kontrolli all. On tõesti ettevõtteid, kes võtavad Keskkonnaametilt loa väga väikestele jäätmekogustele, aga tegelikult ladustavad kinnistutele palju suuremates kogustes jäätmeid. Seejärel ettevõtte nõ kaob, st juhatuse liikmed vahetuvad, selline must turg tõepoolest Tallinnas eksisteerib.

Argo Luude selgitas, et ehitusjäätmeid tekib umbes 2 miljonit tonni aastas, segaolmejäätmeid 300 000 tonni. Kahest miljonist tonnist ehitusjäätmetest suurem osa on pinnas ja kivi, seetõttu ka taaskasutuse protsent on nii kõrge. Probleem on aga segaehitusjäätmetega, mida on umbes 0,5 miljonit tonni.

Allar Leppind selgitas, et kui vaadata Harjumaad, siis ca pool ettevõtjatest jälgivad oma loatingimusi. Üksikute ettevõtjate puhul on ilmnenu puudusi, kus on näha, et sortimine võiks platsil parem olla. Kuue ettevõtte suhtes on algatatud väärteomenetlused, lisaks haldusmenetlused. Enimlevinud rikkumiseks ongi see, et keegi on juba ilma loata tegutsema hakanud. Tihtipeale keegi hangib endale jäätmekäitluse jaoks ainult registreerimise tõendi, st talle on antud luba vaid jäätmete vedamiseks, aga järgmised tegevused nõuavad eraldi luba, kuid seda enam ei taotle. Probleemiks on olnud ka olukorrad, kus kuhjatud jäätmed hakkavad kinnistu piiridest välja vajuma. Tema hinnangul kogused ongi kõige problemaatilisem külg. Kogused käivad küll bilansi põhjal, aga seal on ikkagi eksimusmaa, mis on väga lihtne tekkima. Ka teistes maakondades on näha samasuguseid muresid. Esile kerkinud probleemidega tegeleb Keskkonnainspeksioon edasi. Kindlasti inspeksioon tihendab selles valdkonnas reide ja teeb koostööd KOV-idega kohalikul tasandil.

Reet Siilaberg selgitas, et ehitus- ja lammutusjäätmete puhul on väga tavapärane see, et tehakse killustikku, st võetakse betoon, tellised ja purustatakse ning toodetaksegi päris uut toodet, mis on nõuetele vastav täitematerjal. See on väga tavapärane tegevus. Seda teevad nii ehitusvõtted kui ka jäätmekäitlejad. See on põhiline ringlussevõttu meetod. Tehakse ka korduskasutust, st kasutatakse uuesti aknaraami aknaraamina või telliskivi telliskivina, mitte ei purustata neid ära. Kui rääkida karjääride täitmisest, siis see ei ole ringlussevõtt jäätmeseaduse mõttes, vaid taaskasutamine. See satub küll karjääri, aga see ei lähe turule uuesti ringlusse. Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine iseenesest ei ole Eestis kindlasti kõige suurem probleem, sihtarvud on täidetud. Karjääride täitmisel kasutati eelmisel aastal 430 000 tonni jäätmeid. Kokku on kuus karjääri, kus kasutatakse jäätmeid, sh erinevat liiki jäätmeid. Kõige suurem neist on Vao karjäär. Materjal, mis karjääri läheb, ei tohi sisaldada olenevalt karjäärast üle 3%-i võõrseid. Materjal ei tohi sisaldada plastikut, puitu, metalli, kilet, villa, st kõik see, mida ei saa pidada mineraaljäätmeks ehk liivaks ja kiviks. Keskkonnaameti nägemuses on see väga suur probleem, sest seda nõuet ei täideta. Enamikel

karjääridel on kaitsmata põhjaveega ala, sealt võib midagi välja leonduda. Puidu puhul orgaaniline materjal laguneb. Kui sinna pärast tahetakse midagi peale ehitada, siis tekkivad vajumised ja probleemid kandevõimega.

Heiki Kranich uuris liivapritsijäätmete kohta. Ta selgitas, et liivapritsijäätmete hulgas võib olla ka värvi ning küsis, kas selle osakaalu mõõdetakse. **Reet Siilaberg** vastas, et vanast ajast on ühel loal endiselt lubatud liivapritsijäätmed, uutel lubadel seda enam ei ole. Hetkel ongi seda luba omava ettevõttega vaidlus, Keskkonnaamet soovib seda õigust talt ära võtta.

Yoko Alender küsis, kas Riigikogu peaks midagi tegema, et olukord laheneks. **Allar Leppind** vastas, et Keskkonnainspeksioon on teinud oma ettepanekud Keskkonnaministeeriumile. Keskkonnainspeksioon näeb, et tagatissüsteem võiks abiks olla, lisaks võiksid olla paremad alused, et lube mitte anda või neid vajadusel ära võtta lihtsamini. Keskkonnainspeksioon töötab selle nimel, et saada jälitamisõigust. Kogu jäätmekäitluse probleem on väga tihedalt seotud majanduskuritegudega. **Rene Rajasalu** selgitas, et osa ettepanekutest on juba töös. Jäätmeseaduse eelnõuga soovime suurendada karistusmäärasid, lisaks sätestada liigiti kogumise kohustus ehitusobjektidel. Lubadega seotud muudatused on juba Riigikogus menetluses olevas eelnõus.

Erki Savisaar nentis kokkuvõtlikult, et komisjon jääb ootama seaduse eelnõud, kus vastutus on selgemalt lahti kirjutatud ning omavalitsus ja ERMEL jälgivad, et see oleks üheselt mõistetav. Ta lisas, et Keskkonnaministeeriumilt ootab komisjon nägemust, kuidas ehitus- ja lammutusjäätmete mõistlik ringlussevõtt käima peaks.

2. Arutelu Karjamaa asumi arendamisest

Erki Savisaar juhatas päevakorrapunkti sisse. Ta selgitas, et keskkonnakomisjon külastas septembris Karjamaa asumit Paljassaares ning komisjon otsustas, et novembris vaadatakse üle, kuidas Netaman Repair Group OÜ loamenetlus on läinud.

Elena Akimova sõnul põhimõtteliselt olukord muutunud ei ole. Jätkuvalt on tunda värvilõhnu, eriti õhtusel ajal. Värvitolmu ei ole enam näha, kuna on vihmased ilmad ja sellise ilmaga värvitolm niivõrd ei lendu.

Kai Ginter selgitas, et Keskkonnaamet saatis välja loa eelnõu, kus oli määratud uued tingimused nii veeloale kui ka õhuloale. Seal oli reguleeritud, et ettevõtte kasutab ainult uut kõrgsurve veepuhastus(UHP) tehnoloogiat, millega tolmuheide kuni 99% väheneb. Suve alguses ujuvdoki ääred ei olnud tõkestatud, st vesi, mis sademetega tuleb ja laevade pesemisel tekib nõrgus akvatooriumisse. Nüüd augustis kontrolli käigus koos inspeksiooniga oli näha, et augud on kinni pandud ja dokkidele olid paigaldatud 15cm tõkked. Oli välja ehitatud ka heitveekogumise süsteem. Petromaks Holding OÜ esindajad palusid avalikku istungit arutamaks kõik tingimused läbi. Keskkonnaamet tegigi ettepaneku viia läbi avalik arutelu 13. novembril. Sellest on teavitatud ka teisi kinnistu piirinaabreid.

Elena Akimova sõnul oli Petromaks Holding OÜ-l lisaks avaliku arutelu ettepanekule ka ettepanek korraldada ekspertiis, sest kasutuses olev UHP-tehnoloogia on Eesti jaoks väga uus. Suvi näitas, et hoolimata muudatustest on tulemus sama, mis eelneval aastal, st esinesid samad probleemid. Petromaks Holding OÜ on palunud esitada loamenetluse käigus loetelu seadmetest, mida kasutatakse, kuid kahjuks seda ei ole esitatud.

Kai Ginter selgitas, et Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt välja antud dokumendis on käsitletud, et neid UHP-tehnoloogiaid ongi erinevaid. Ta märkis, et Keskkonnaametile on edastatud seadmete täpsemad kirjeldused, kasutusjuhendid. Nende dokumentide alusel tegi Keskkonnaamet omad otsused. Keskkonnaamet on uurinud, kes oleks sellist ekspertiisi pädev tegema. Kui Petromaks Holding OÜ-l on teave, kes on ekspert selles valdkonnas, siis

Keskkonnaametil oleks seda tulevikus hea teada.

Heiki Kranich küsis, kas uue loa väljaandmise protsess alles käib ning nõuded, mida esitatakse, on uues loas ja tulemusi saab hinnata alles siis, kui uus luba on jõus. **Kai Ginter** vastas, et tõenäoliselt selle aasta jooksul antakse välja luba, mis on tähtajatu. Laias laastus on uued nõuded juba rakendusel.

3. Info ja muud küsimused

3.1. Kollektiivse pöördumise „Lageraied ajalukku“ arutelu

Erki Savisaar tutvustas komisjoni liikmetele vastuskirja projekti. Komisjoni liikmed leidsid ühiselt, et komisjon mõistab kollektiivse pöördumise esitajate muret Eesti metsades toimuva suhtes ning kiitsid vastuskirja projekti heaks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Erki Savisaar
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Soodla
protokollija